

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет журналістики, реклами та видавничої справи
Кафедра журналістики

Євген Джиджора

ЛІТЕРАТУРНИЙ СТИЛЬ

*Методичні вказівки та завдання
для студентів I курсу здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 061 журналістика*

Одеса - 2017

УДК 82-1/-9

Рекомендовано до друку

Вченою радою факультету журналістики, реклами та видавничої справи

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Протокол № 2 від 17 жовтня 2017 р.

Рецензенти:

О. В. Александров – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики;

О. А. Іванова – доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри реклами та зв'язків з громадськістю.

Джиджора Є. В. Літературний стиль: Методичні вказівки та завдання для студентів першого курсу здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності «журналістика». – Одеса, 2017. – 34 с.

ВСТУП

Дисципліна «Літературний стиль» викладається студентам 1 курсу ОКР бакалавр спеціальності 061 журналістика впродовж двох семестрів. У I семестрі загальна кількість годин – 90, з них 48 лекцій, 42 самостійної роботи. У II семестрі загальна кількість годин – 90, з них 52 лекцій, 38 самостійної роботи. Підсумкова форма контролю – іспит.

«Літературний стиль» входить до складу загальних гуманітарних дисциплін, що становлять основу фахової підготовки бакалаврів зі спеціальності журналістика. Вивчення цієї дисципліни має пізнавальне значення і сприяє формуванню культурного та професійного рівня студентів. Розуміння етапів становлення світового літературного процесу, змін літературних стилів та основних тенденцій розвитку окремих літературних формацій є вкрай важливим у якісному освітньому зростанні майбутніх журналістів та фахівців у галузі соціальних комунікацій. Адже сучасний інформаційний світ вимагає особливих компетентностей від працівників загальних та спеціалізованих медіа (журналістів, редакторів, літературних критиків, публіцистів, арт-кураторів, мистецтвознавців, тощо).

Тож **мета** курсу – познайомити студентів із світовим літературним процесом, навчити розрізняти художньо-стильові епохи в його історії та засвоїти панівні тенденції в поширенні певного літературного стилю. Виклад лекційного матеріалу передбачає три тематичні блоки, кожний з яких побудований як самостійний модуль:

- антична та стародавня близькосхідна література XV ст. до н.е. – III ст. н.е.,
- візантійська література IV-XV ст.,
- давньоукраїнська література X-XVIII ст.

Для досягнення поставленої мети передбачається розв'язати такі **завдання**:

- охарактеризувати поняття «література», «літературний стиль»,

«світовий літературний процес»;

- представити сучасні наукові концепції літературного стилю та художньо-літературних епох;
- надати уявлення про основних учасників естетичної діяльності (автора, твору та читача);
- розкрити сутність таких категорій літературного процесу, як автор, стиль і жанр;
- виокремити ключові літературні стилі у світовому літературному процесі;
- проаналізувати виокремлені літературні стилі з точки зору основних категорій літературного процесу;
- познайомити студентів із основними літературними пам'ятками, що вони репрезентують виокремлені літературні стилі;
- оцінити ступінь впливу знакових літературних творів на світовий літературний процес.

У результаті опанування навчальної дисципліни «Літературний стиль» студенти **повинні знати:**

- що таке література, з чого складається і як триває літературний процес;
- основні етапи становлення світового літературного процесу та основні художньо-стильові епохи;
- коли і яким чином змінюються художньо-стильові епохи впродовж світового літературного процесу;
- панівні тенденції становлення того або іншого літературного стилю;
- що таке літературний твір, хто є учасниками естетичної діяльності;
- що таке автор, жанр і стиль у літературі;
- знакові літературні твори та проблему їх авторства;
- вплив певних літературних творів на розвиток світового літературного процесу.

Студенти повинні на практиці застосовувати отримані знання, а саме

вміти:

- виокремлювати художньо-літературні стилі в історії світового літературного процесу;
- розрізняти літературні стилі та притаманні їм тенденції;
- показувати вплив певних творів на становлення світового літературного процесу;
- назвати знакові твори та їхніх авторів, що репрезентують той або інший літературний стиль;
- охарактеризувати ключові стильові особливості знакових літературних творів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Змістовий модуль 1

Тема 1. Поняття літератури. Відмінність літератури від писемності та словесності. Література та не-література (О. Каждан, О. Карабиков). Поняття стилю в культурі, мистецтві та літературі. Концепція стилів епох (Д. Чижевський, Д. Лихачов). Критика концепції стилів епох. Стиль як макроформа організації художньо-літературного цілого (В. Жирмунський, Б. Успенський, М. Гиршман). Вплив авторської свідомості, жанрової форми, композиційної організації на стиль літературного твору. Культурно-історичні епохи та літературний стиль (С. Аверинцев, П. Гринцер, О. Михайлов).

Тема 2. Епоха дорефлекторного традиціоналізму: ключові стильові ознаки. Географія періоду. Поняття естетичної рефлексії та синкретизму. Слово як засіб здійснення ритуальної дії. Міф як «чудесна історія» (О. Лосєв). Міфологічні тексти Давнього Єгипту, Давньої Греції, Індії, Ірану. Проблема авторства, проблема жанру, сюжетобудова та композиційна організація в прадавніх літературних творах.

Тема 3. Близькосхідна архаїчна словесність. Св. Письмо як Одкровення Св. Духа – тексти, що складають коло сакральних релігійних творів давніх євреїв. Перші етапи формування категорії автора в біблійних творах. Автор та авторитет як відмінні конституційні функції біблійного твору (С. Аверинцев). Жанрова структура Старого Завіту: законодавчі, історичні, повчальні та пророцькі твори. Особливості нарації в законодавчих та історичних творах: ключові сюжети. Хрестоцентричність та Хрестоцентричність Біблії. Особливості орації в повчальних та пророцьких творах: ключові символи. Символ як ключова форма мислення і втілення думки у біблійних творах. Композиційна організація у старозавітних творах. Стильові особливості викладу: притчеподібність.

Тема 4. Епоха рефлекторного традиціоналізму: становлення античної літератури. Періодизація давньогрецької літератури. Філософська основа літератури Давньої Греції. Становлення категорії автора. Епос, лірика

та драма: диференціація творів по родам. Формування розгалуженої жанрової системи давньогрецької літератури. Поняття жанрового канону. Стильові особливості античних творів: силабічна та силабо-тонічна моделі віршування, горгіанські фігури в ораторських виступах, езопова мова.

Тема 5. Літературні твори Гомера як зародження давньогрецької філософської літератури. «Іліада» та «Одіссея» як літературне переосмислення античних міфів про троянську війну та її героїв. Авторський пафос: ставлення Гомера до учасників троянської війни. Ідеальний герой як особливий тип персонажу в творах Гомера: його цілісність та протиріччя. Особливість сюжету та композиції в «Іліаді» та «Одіссейі». Комунікація та взаємодія «смертних» та «безсмертних»: специфіка хронотопу у Гомера. Відмінність філософської концепції Гомера від традиційних міфологічних уявлень давніх греків. Проблема ролі богів у життєдіяльності людей.

Тема 6. Давньогрецька поезія. Хоровий обряд та витоки давньогрецької поезії. Виокремлення поета-співака. Особливості мелічної поезії. Анакреонт та його поетична традиція. Поезія Алкея та Сапфо: тематика, основні мотиви. Поезія Піндара та Феокрита: тематика, основні мотиви. Вплив античних поетів на формування нових поетичних жанрів: енкомію, буколіки, елегії, оди, іділії, епіграми. Ставлення давньогрецьких поетів до проблеми ролі богів у життєдіяльності людини.

Тема 7. Давньогрецька драма. Історія античного театру. Особливості давньогрецького театру: функції хореогу, специфіка акторської гри, функція хору. Жанрові різновиди античної драми: трагедія, комедія. Розквіт давньогрецької драми у період Пелопоннеської війни: ключові художні задуми. Троянський цикл в античній драмі. Фиванський цикл в античній драмі. Микенський цикл в античній драмі. Трагедії Есхіла, Софокла, Евріпіда: автор, сюжет, композиція, персонажі. Комедії Аристофана, Менандра: автор, сюжет, композиція, персонажі. Взаємодія героїв античної трагедії та комедії із богами: відмінні риси.

Тема 8. Давньогрецька історіографія. Фіксування подій минулого як

елітарна ідеологічна література у Давній Греції. Історія формування історіографічного жанру. Жреці як перші історіографи. Геродот та його вплив на давньогрецьку історіографічну традицію. Ідейний задум «Історії» Геродота. Структура наративного викладу в «Історії» Геродота: ділові записи та новели. Роль людини та його пристрастей в історичному поступі (за концепцією Геродота). Фулідід та його вплив на подальший розвиток античної історіографії.

Тема 9. Публічні виступи давньогрецьких ораторів. Публічні виступи суспільних діячів як основа античної ораторської прози. Чинники, що обумовлюють становлення ораторської прози: три причини виникнення та інтенсивного розвитку риторики. Класифікація публічних виступів у порівнянні із жанровими визначеннями Аристотеля. Категорія автора в давньогрецьких публічних виступах. Стил виступів античних ораторів: сілогізми Корака та Лисія, фігури Горгія, прийоми маніпулятивного переконання Демосфена та Есхіна. «Філіпіка» як специфічний ораторський жанр та стратегія «знищувальної» дискредитації опонента. Вплив античної ораторської прози на становлення публіцистики.

Тема 10. Давньогрецькі біографії. Формування біографічного жанру в епоху пізнього елінізму як систематизація усіх знань про Давню Грецію. Плутарх та його роль у становленні біографічного жанру. Жанрова своєрідність «Порівняльних життєписів» Плутарха: зародження біографічного канону. Особливості портрету героя в «Порівняльних життєписах». Категорія автора у «Порівняльних життєписах». Прикінцеві зіставлення героїв як авторська морально-історична оцінка. Поєднання наративного та оративного викладу у творі Плутарха. Вплив Плутарха на формування біографічного канону у пізньоантичній та ранньосередньовічній літературі.

Тема 11. Давньогрецькі байки. Виникнення жанру античної байки. Постать Езопа та його роль у зародженні жанру байки. Алегорія як головний літературний прийом Езопа. Байки Езопа: тематика, алегоричні сюжети та

персонажі. Інтерпретація байок Езопа. Стильові особливості викладу у байках Езопа. Вплив творів Езопа на подальше становлення жанру в літературному процесі епохи Середньовіччя та Нового часу.

Змістовий модуль 2

Тема 1. Близькосхідна релігійна література на початку Нової Ери.

Становлення християнської літератури як продовження традицій архаїчної близькосхідної словесності. Структура Нового Завіту: Євангеліє як особлива сакральна біографія. Жанрова своєрідність Нового Завіту: законодавчі, історичні, повчальні та пророцькі тексти. Хрестоцентричність та Хрестоцентричність новозавітних текстів. Категорія автора у текстах Нового Завіту у порівнянні із творами Ветхого Завіту. Особливості наративного та оративного викладу у новозавітних творах. Просте та складне *oratio* в Євангеліях. Притча як різновид складного розмірковування. Параболічна структура притчі. Основні притчі, розказані Христом: реально-історичний план, інтерпретаційний план.

Тема 2. Загальне уявлення про візантійську літературу.

Періодизація візантійської літератури (за С. Аверинцевим та О. Кажданом). Географія періоду. Головні ознаки візантійської літератури: клерикальність, дидактизм, риторичність, символізм, канонічність, особлива функціональність, есхатологічність. Формування категорії автора у середньовічних творах. Трансформація жанрової системи: нові жанри, формування жанрового канону. Стиль у творах візантійської літератури (концепція І. Шевченка). «Своє» та «чуже» слово, особливості нарації та орації у творах візантійської літератури.

Тема 3. Візантійська гомілетика. Гомілетика як новий літературний жанр. Жанрові різновиди гомілевтичних творів. Особливості оративного викладу у візантійській гомілетиці. Повчальні слова Василя Великого: автор, тематика, композиція, особливості розмірковування та стилю. Похвальні слова Ефрема Сирина: автор, тематика, композиція, особливості

розмірковування та стилю. Надгробні слова Григорія Богослова: автор, тематика, композиція, особливості розмірковування та стилю.

Тема 4. Візантійська поезія. Богослужбова та небогослужбова поезія. Функції небогослужбової поезії. Поема Ефрема Сирина «Суперечка неба і землі»: діалогічна композиція, персонажі. Поема Ігнатія Диякона «Дійство про Адама»: композиція твору, персонажі. Гімнографія як урочиста богослужбова поезія. Жанри богослужбової поезії: стихира, тропар, кондак, ікос, канон, акафіст. Структура гімнографічної служби (на прикладі Служби на Воздвиження Животворящого Хреста). Структура гімнографічного канону. Композиційні складові «цілого» гімнографічного канону. Канон на Різдво Христове та Пасхальний канон Іоанна Дамаскина: тематична структура твору, символізація оспіваного об'єкту.

Тема 5. Візантійська агіографія. Агіографія як життєписи святих. Історія становлення жанру. Жанрові різновиди агіографічних творів у візантійській літературі: мартирії, аскетичні житія, проповідницькі житія, житія юродивих, світські житія, княжі житія. Поняття канону в агіографії. Канонічна схема похвального розмірковування в житії святого. Структура агіографічного твору. Автор як ініціатор дискурсу в житії. Форми авторської рефлексії: топос скромності та його роль у тексті. Поєднання оративного та наративного викладу в агіографічному творі. Роль цитації. Символізація персонажів, «готовий» персонаж.

Змістовий модуль 3

Тема 1. Київська література як середньовічна. Київська література X-XIII ст. як спадкоємиця візантійської та південнослов'янської літератури. Періодизація давньоукраїнської літератури X-XVIII ст., київська література як ранній період давньоукраїнської літератури. Нормативність київської літератури. Поняття «першого південнослов'янського впливу» та «трансплантації» літератури (П. Сирку, Д. Лихачов). Київська література X-XIII ст. як частина цивілізації Slavia

Orthodoxa (Р. Піккіо). Категорія автора у києворуській літературі. Жанрова своєрідність літератури Київської Русі: дотримання традицій та новаторство. Стильові особливості києворуської літератури (О. Александров, П. Білоус, Ю. Пелешенко).

Тема 2. Києворуська гомілетика. Виникнення та поширення гомілетики у літературі Київської Русі. Слово про Закон і Благодать як один із перших гомілевтичних творів: проблема автора та часу виголошення промови (Н. Нікітенко, В. Корнієнко). Структура Слова. Особливості ораторного розмірковування у Слові. Принцип символізації, за допомогою якого відбувається формування християнської історіософської концепції. Слова Кирила Туровського та Серапіона Володимирського як зразки києворуської гомілетики: авторський пафос, тематика, особливості ораторного викладу.

Тема 3. Києворуська агіографія. Становлення агіографічного жанру у літературі Київської Русі. Поняття культу святого. Перші святі у Київській Русі: сакральні пари Бориса і Гліба та Володимира і Ольги (проблеми їх канонізації). Сказання про Бориса і Гліба та Читання про Бориса і Гліба як ключові києворуські агіографічні твори та їхнє місце у Борисо-Глібовському циклі. Структура Сказання та Читання: автор, сюжет, персонажі, стиль викладу. Житіє Феодосія Печерського як приклад аскетичного життя: автор, композиція «сильних місць», житійний канон, чудесні наративні історії та їх поєднання у «цілому» твору.

Тема 4. Києворуська гімнографія. Становлення гімнографічного жанру у літературі Київської Русі. Переклади візантійських богослужбових книг: мінеї, тріоді, служебники, ірмологи, стихирарі, октоїхи. Служба на преставлення Бориса і Гліба та Служба на перенесення мощів Бориса і Гліба як одні з перших гімнографічних творів: структура твору, тематичний вміст, символізація оспіваних героїв. Служба князю Володимирі та Служба княгині Ользі: проблема виникнення та побутування у києворуській літературі. Особливості тематичного вмісту та символізації персонажів у Службі

Володимиру та Службі Ользі. Гімнографічна основа «Слова про похід Ігоря» (концепція Н. Серьогіної).

Тема 5. Києворуська історіографія. Становлення історіографічного жанру в літературі Київської Русі, його витоки у візантійській та античній літературі. Ідеологічний характер середньовічної історіографії. Жанрова модифікація історіографії у літературному процесі Київської Русі: поняття літопису. Літописні зведення XI ст., що не зберіглися. Повість врем'яних літ як ключових історіографічний твір. Авторські інстанції у Повісті: ідеологізатор, моралізатор, джерелознавець. Жанрова своєрідність Повісті: «руська літературна енциклопедія». Стиль у Повісті: співвідношення наративного та оративного викладу у творі, роль цитації, діалоги персонажів, топоси. Уявлення про Галицько-Волинський літопис: автор, структура, дійові особи, стиль викладу.

Тема 6. Загальна характеристика давньоукраїнської літератури пізнього періоду. Давньоукраїнська література кінця XVI – кінця XVIII ст. як література епохи Бароко. Періодизація літератури Бароко (І. Ісіченко). Визначні дати, що вплинули на розвиток барокової літератури. Етимологія визначення Бароко (І. Ісіченко). Співмірність Бароко у східноєвропейській та Відродження у західноєвропейській культурах. Синкретизм та зміни у картині світу. Ідеї гуманізму та гуманізація культури. Категорія автора у барокових творах: інтелектуальна гра та вербальна еквілібристика. Жанрова своєрідність літератури Бароко: слідування традиціям, відродження забутих жанрів, формування нових форм. Стильові особливості літератури Бароко.

Тема 7. Барокова поезія. Співвідношення богослужбової та небогослужбової поезії у пізній період давньоукраїнської літератури. Жанрова система барокової небогослужбової поезії. Конспетизм як основний художній принцип барокової поезії. Поезія Лазаря Барановича, Івана Величковського, Івана Максимовича, Кирила Транквіліона-Ставровецького: головні збірки, їхня тематика та стильові прийоми. Акрівірш та його різновиди у творах барокових поетів.

Тема 8. Шкільна драма в епоху Бароко. Виникнення шкільної драми в Україні. Вплив братських шкіл на становлення шкільної драми. Шкільна драма як частина освітнього процесу в українських навчальних закладах XVII-XVIII ст. Жанрові різновиди шкільної драми: драми різдвяного циклу, драми пасхального циклу, історичні драми, драми-мораліте, міраклії, інтермедії, вертеп. Alegорія як основний художній прийом у шкільній драмі. Комедія на день Різдва Христового Дмитра Туптала: сюжет, композиція, персонажі. Трагікомедія «Володимир» Феофана Прокоповича: сюжет, композиція, персонажі. Анонімна драма про Олексія, чоловіка Божого: сюжет, композиція, персонажі. Функції інтермедії в шкільній драмі. Особливості побутування вертепу в українській шкільній драмі.

Тема 9. Історіографія в епоху Бароко. Становлення історіографічного жанру в епоху Бароко. Традиції та новаторство в бароковій українській історіографії. Категорія автора в бароковій історіографії. Концепція історії та особливості історіографічної нарації. «Літопис Самовидця» та «Літопис» Григорія Граб'янки: автор, особливості викладу, ключові дійові особи, стиль. «Історія Русів» як історіософська пам'ятка пізнього Бароко: автор, особливості викладу, дійові особи, стиль.

Тема 10. Творчість Г. Сковороди. Біографія видатного українського філософа та письменника, вплив Києво-Могилянської академії на формування його поглядів. Педагогічна та філософська концепції Г. Сковороди. Мандрування світом як спосіб пізнання себе. Літературні твори Г. Сковороди. Жанрові та стильові особливості збірки «Сад божественних пісень». Автор, традиції та новаторство у збірці «Байки харківські». Вплив Г. Сковороди на українській та світовий літературний процес.

НАУКОВА ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аверинцев С. С. Древнегреческая поэтика и мировая литература / С. Аверинцев // Поэтика древнегреческой литературы / ответственный редактор С. С. Аверинцев. – М. : Наука, 1981. – С. 3-14.
2. Аверинцев С. С. Греческая «литература» и ближневосточная «словесность» // Аверинцев С. С. Риторика и истоки европейской литературной традиции. – М. : Языки русской культуры, 1996. – С. 13-75.
3. Аверинцев С. С., Андреев М. Л., Гаспаров М. Л., Гринцер П. А., Михайлов А. В. Категории поэтики в смене литературных эпох / С. Аверинцев и другие // Историческая поэтика : Литературные эпохи и типы художественного сознания / Ответственный редактор П. А. Гринцер. – М. : Наследие, 1994. – С. 3-38.
4. Аверинцев С. С. Поэтика ранневизантийской литературы / С. Аверинцев. – М. : CODA, 1997. – 343 с.
5. Александров О. В. Бог і автор / О. Александров // О. Александров. Література Київської Русі : Між міфопоетикою і християнським символізмом : Статті, монографія. – Одеса : Астропринт, 2010. – С. 56-65.
6. Александров О. В. Своєрідність літератури Київської Русі // Александров О. В. Література Київської Русі : між міфопоетикою і християнським символізмом. – Одеса : Астропринт, 2010. – С. 10-23.
7. Александров О. В. Суб'єкти творення середньовічного літературного тексту / О. Александров // О. Александров. Література Київської Русі : Між міфопоетикою і християнським символізмом : Статті, монографія. – Одеса : Астропринт, 2010. – С. 66-73.
8. Алексей (Кузнецов), иеромонах. Юродство и столпничество. Религиозно-психологическое и социальное исследование / Алексей (Кузнецов), иеромонах. – М., 2000.
9. Бахтин М. М. Автор и герой в эстетической деятельности // Бахтин М. Автор и герой. К философским основам гуманитарных наук / Составитель и автор вступительной статьи С. Г. Бочаров; примечания С. Г. Бочарова и С. С. Аверинцева. – М. : Азбука, 2000. – С. 9-226.
10. Бицилли П. М. Элементы средневековой культуры / П. Бицилли. – СПб : Мифрил, 1995. – 244 с.

11. Білоус П. В. Історія української літератури XI-XVIII ст. : Навчальний посібник / П. Білоус. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. – 424 с.
12. Білоус П. В. Літературна медієвістика. Вибрані студії : У 3-х томах / П. Білоус. – Житомир, 2011. – Т. 1. Зародження української літератури. – 376 с.
13. Білоус П. В. Літературний процес X – першої половини XIII ст. // Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 1. Давня література (X – першої половини XVI ст.) / Наукові редактори Ю. Пелешенко, М. Сулима. – К. : Наукова думка, 2013. – С. 89-112.
14. Брайчевський М. Ю. Утвердження християнства на Русі / М. Брайчевський. – К. : Наукова думка, 1988. – 260 с.
15. Бройтман С. Н. Историческая поэтика : Учебное пособие. – М. : РГГУ, 2001. – 320 с.
16. Дилите Д. Античная литература / Д. Дилите. – Вильнюс, 2003. – 487 с.
17. Ісіченко Ігор, архієпископ. Історія української літератури : епоха Бароко (XVII-XVIII ст.) : [Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів] / І. Ісіченко. – Львів-Київ-Харків : Святогорець, 2011. – 568 с.
18. Золоте слово : Хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя IX–XV століть : У 2-х кн. / За ред. В. Яременка. – К. : Аконіт, 2002. – Кн. 1-2.
19. Каждан А. П. История византийской литературы (650-850 гг.) / А. Каждан, в сотрудничестве с Ли Ф. Шерри и Х. Ангелиди; перевод с английского А. Белозеровой, Е. Ванеевой, В. Герцик, О. Гончаровой, Е. Гордеевой, З. Егоровой, К. Юзбашяна. – СПб : Алетейя, 2002. – 529 с.
20. Каждан А. П. История византийской литературы (850-1000 гг.) : Эпоха византийского энциклопедизма / А. Каждан; пер. с англ. Д. Абдрахмановой, С. Андреевой, В. Герцик, М. Кисилиера, В. Федченко, Д. Черноглазова; под ред. Я. Любарского, Е. Ванеевой, Д. Черноглазова. – СПб : Алетейя, 2012. – 376 с.
21. Карабыков А. В. Логос и глагол : Символ, слово, речевое действие в культуре христианского Средневековья / А. Карабыков. – СПб. : Гуманитарная академия, 2013. – 352 с.

22. Каравашкин А. В. Литературный обычай Древней Руси (XI-XVI вв.) / А. Каравашкин. – М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2011. – 544 с.
23. Лосев А. Ф. Гомер / А. Лосев. – М., 1960. – 680 с.
24. Наливайко Д. С. Искусство : направления, течения, стили / Д. Наливайко. – К. : Наукова думка, 1981.
25. Саврей В. Я. Александрийская школа в истории христианской мысли : Учебное пособие / В. Саврей. – М. : Издательство Московского университета, 2012. – 232 с.
26. Саврей В. Я. Антиохийская школа в истории христианской мысли : Учебное пособие / В. Саврей. – М. : Издательство Московского университета, 2012. – 232 с.
27. Саврей В. Я. Каппадокийская школа в истории христианской мысли : Учебное пособие / В. Саврей. – М. : Издательство Московского университета, 2012. – 256 с.
28. Турилов А.А. *Slavia Cyrillomethodiana* : Источниковедение истории и культуры южных славян и Древней Руси. Межславянские культурные связи эпохи средневековья. – М. : Знак, 2010. – 488 с.
29. Ужанков А. Н. Историческая поэтика древнерусской словесности. Генезис литературных формаций / А. Ужанков. – М. : Издательство Литературного института им. А. М. Горького, 2010. – 512 с.
30. Ужанков А. Н. О специфике развития русской литературы XI – первой трети XVIII века : Стадии и формации / А. Ужанков. – М. : Языки славянской культуры, 2009. – 264 с.
31. Ужанков А. Н. Проблемы историографии и текстологии древнерусских памятников XI-XIII вв. / А. Ужанков. – М. : Рукописные памятники Древней Руси, 2009. – 440 с.

Допоміжна

1. Буланин Д. М. О некоторых принципах работы древнерусских писателей / Д. Буланин // Труды отдела древнерусской литературы / ответственный редактор Д. С. Лихачев. – Л. : Наука, 1983. – Т. 37. – С. 3-13.
2. Бычков В. В. 2000 лет христианской культуры *sub specie aesthetica* : В 2-х тт. / В. Бычков. – Москва – Санкт-Петербург : Университетская книга, 1999. – Т. 1. Раннее христианство. Византия. – 575 с.

3. Бычков В. В. 2000 лет христианской культуры *sub specie aesthetica* : В 2-х тт. / В. Бычков. – Москва – Санкт-Петербург : Университетская книга, 1999. – Т. 2. Славянский мир. Древняя Русь. Россия. – 527 с.
4. Бычков В.В. Древнерусская эстетика / В. Бычков. – СПб : Центр гуманитарных инициатив; Патриаршее подворье храма-домового мц. Татианы при МГУ, 2012. – 832 с.
5. Гардзанини Марчелло. Библейские цитаты в церковнославянской книжности / М. Гардзанини. – М. : Индрик, 2014. – 232 с.
6. Демин А. С. О древнерусском литературном творчестве : Опыт типологии с XI по середину XVIII вв. от Илариона до Ломоносова / А. Демин; ответственный редактор В. П. Гребенюк. – М. : Языки славянской культуры, 2003. – 760 с.
7. Демин А. С. Поэтика древнерусской литературы (XI-XIII вв.) / А. Демин; ответственный редактор В. П. Гребенюк. – М. : Рукописные памятники Древней Руси, 2009. – 408 с.
8. История древнерусской литературы: Аналитическое пособие / Ответственный редактор А. Демин. – М. : Языки славянских культур, 2008. – 820 с.
9. История русской литературы : в 4 тт. / Под редакцией Н. И. Пруцкова. – Т. 1. Древнерусская литература. Литература XVIII века / Редакторы тома Д. С. Лихачев, Г. П. Макогоненко. – Л. : Наука, 1980. – 814 с.
10. Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 1. Давня література (X – першої половини XVI ст.) / Наукові редактори Ю. Пелешенко, М. Сулима. – К. : Наукова думка, 2013. – 840 с.
11. Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 2. Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.) / Наукові редактори В. Сулима, М. Сулима. – К. : Наукова думка, 2014. – 840 с.
12. Лихачев Д. С. Величие древней литературы // Библиотека литературы Древней Руси / под редакцией Д. С. Лихачева, Л. А. Дмитриева, А. А. Алексеева, Н. В. Поньрко. – СПб. : Наука, 1997. – Т. 1. XI-XII века. – С.
13. Лихачев Д. С. Предвозрождение в русской литературе / Д. Лихачев // История всемирной литературы : В 8 томах. – М. : Наука, 1985. – Т. 3. – С.
14. Лихачев Д. С. Развитие русской литературы X-XII в. 3 издание / Д. Лихачев. – СПб : Наука, 1999. – 204 с.
15. Лихачев Д. С. Человек в литературе Древней Руси. 2 издание / Д. Лихачев. – М. : Наука, 1970. – 180 с.

- 16.Пиккио Р. *Slavia Orthodoxa* и *Slavia Romana* / Р. Пиккио; перевод с итальянского П. Петрухина // Пиккио Р. *Slavia Orthodoxa* : Литература и язык / ответственный редактор Н. Н. Запольская, В. В. Калугин. – М. : Знак, 2003. – С. 3-82.
- 17.Пиккио Р. Повесть и Слово : Заметки о соотношении повествования и проповеди в книжной традиции Древней Руси / Р. Пиккио; перевод с итальянского П. Петрухина // Пиккио Р. *Slavia Orthodoxa* : Литература и язык / ответственный редактор Н. Н. Запольская, В. В. Калугин. – М. : Знак, 2003. – С. 492-503.
- 18.Пиккио Р. Функция библейских тематических ключей в литературном коде православного славянства / Р. Пиккио; перевод с английского О. Беловой // Пиккио Р. *Slavia Orthodoxa* : Литература и язык / ответственный редактор Н. Н. Запольская, В. В. Калугин. – М. : Знак, 2003. – С. 431-473.
- 19.Пиккио Р. Церковнославянский язык / Р. Пиккио; перевод с английского О. Беловой // Пиккио Р. *Slavia Orthodoxa* : Литература и язык / ответственный редактор Н. Н. Запольская, В. В. Калугин. – М. : Знак, 2003. – С. 363-402.
- 20.Распопин В. Н. Литература Древней Греции. – М.: 1998. – 472 с.
- 21.Тронский И. М. История античной литературы / И. Тронский. – М., 2000. – 565 с.
- 22.Хейзинга Й. Осень Средневековья : Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Й. Хейзинга; составление, предисловие и перевод Д. В. Сильвестрова, комментарии и указатели Д. Э. Харитоновича. – СПб : Издательство Ивана Лимбаха, 2011. – 768 с.
- 23.Хоружий С. С. Исследования по исихастской традиции : в 2-х тт. / С. Хоружий. – СПб : Издательство Русской христианской гуманитарной академии, 2012. – Т. 1. К феноменологии аскезы. – 240 с.
- 24.Черноиваненко Е. М. Литературный процесс в историко-культурном контексте : Развитие и смена типов литературы и художественно-литературного сознания в русской словесности XI-XX веков / Е. Черноиваненко. – Одесса : Маяк, 1997. – 712 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття літератури. Визначення літературного стилю.
2. Типи художньої свідомості та типи літературної творчості (концепція С. Аверинцева).
3. Загальна характеристика дорефлекторного традиціоналізму як типу літературної творчості.
4. Близькосхідна архаїчна словесність: автор, жанр та стиль у старозавітних біблійних творах.
5. Особливості становлення давньогрецької літератури. Філософське призначення творів Гомера.
6. Жанрові різновиди давньогрецької поезії.
7. Давньогрецька драма: жанрові різновиди та основні сюжети.
8. Основні тенденції давньогрецької історіографії.
9. Публічні виступи давньогрецьких ораторів (Горгій, суперечка Демосфена та Есхіна).
10. Давньогрецька байка: алегорія та інші стильові особливості.
11. Зародження античної біографії: жанрова своєрідність «Порівняльних життєписів» Плутарха.
12. Становлення близькосхідної словесності на початку Нової Ери: твори Нового Завіту.
13. Стилїстичні особливості Євангелій (параболічна структура притчі).
14. Загальне уявлення про візантійську літературу. Періодизація візантійської літератури.
15. Жанрово-стильові особливості візантійської гомілетики.
16. Візантійська агіографія: автор, жанр, стиль.
17. Жанрово-стильові особливості візантійської небоголубової поезії.
18. Жанрово-стильові особливості візантійської богослужбової поезії.
19. Загальна характеристика давньоукраїнської літератури. Періодизація давньоукраїнської літератури.
20. Київоруська гомілетика: автор, жанр, стиль.
21. Київоруська агіографія: структура та сюжет творів.
22. Київоруська гімнографія: особливості композиції тексту, символізація відтворюваних образів.
23. Особливості київоруського літописання: автор, жанр, стиль.
24. Загальна характеристика літератури епохи Бароко (періодизація, визначні дати, походження визначення).
25. Літературні особливості епохи Бароко: автор, жанр, стиль.
26. Жанрово-стильові особливості давньоукраїнської поезії в епоху Бароко.

27. Особливості давньоукраїнської шкільної драми: жанри, сюжети, художні прийоми.
28. Творчість Г. С. Сковороди в епоху пізнього Бароко.

СПИСОК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ТВОРІВ

Змістовий модуль 1

1. Міфи народів світу (три будь-яких на вибір).
2. Книга Буття.
3. Книга Вихід.
4. Цар Соломон. «Еклезіаст» або «Пісня над піснями» (один твір на вибір).
5. Гомер. «Іліада» або «Одіссея» (один твір на вибір).
6. Поезія Алкея або Сапфо (три вірша на вибір).
7. Софокл. «Аякс», «Антігона» або «Цар Едип» (одну трагедію на вибір).
8. Аристофан. «Мир» або «Птахи» (одну комедію на вибір).
9. Геродот. Історія (тільки перша частина «Кліо»).
10. Есхін. «Проти Ктесіфонта про вінок».
11. Демосфен. «За Ктесіфонта про вінок».
12. Плутарх. Порівняльні життєписи (дві біографії на вибір).
13. Езоп. Байки (п'ять байок на вибір).

Змістовий модуль 2

14. Євангеліє від Матфея.
15. Євангеліє від Іоанна.
16. Василій Великий. «Про пізнання самого себе» або «Звернення до юнаків про те, як читати язичницькі твори» (один твір на вибір).
17. Ефрем Сирин «Похвальне слово Василію Великому» або Григорій Богослов «Надгробне слово матері» (один твір на вибір).
18. Ефрем Сирин. «Суперечка неба і землі».
19. Служба на Воздвиження Животворящого Хреста.
20. Житіє Олексія, чоловіка Божого.
21. Житіє Марії Єгипетської.
22. Житіє Андрія Юродивого.

Змістовий модуль 3

23. Іларіон. «Слово про Закон і Благодать».
24. Кирило Туровський або Серапіон Володимирський (два «слова» на вибір).
25. «Сказання про Бориса і Гліба».
26. Житіє Феодосія Печерського.
27. Служба на преставлення Бориса і Гліба, або Служба на перенесення мощів Бориса і Гліба, або Служба князю Володимиру, або Служба княгині Ользі (один твір на вибір).
28. Нестор Літописець. «Повість врем'яних літ».
29. Іван Вишенський. «Книжка».
30. Поезія Лазаря Барановича, Іоанна Максимовича, Іоанна Величковського, Кирила Транквіліона-Ставровецького (одну збірку на вибір).
31. Дмитро Туптало «Комедія на день Різдва Христового» або Феофан Прокопович «Володимир» (один твір на вибір).
32. «Літопис» Самовидця або «Історія Русів» (один твір на вибір).

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Практичне заняття 1

Близькосхідна архаїчна словесність

1. Біблія як пам'ятка світової літератури.
2. Структура Біблії як Святого Одкровення.
3. Жанрова структура Старого Завіту.
4. Книги Буття та Вихід: сюжет, особливості нарації.

Рекомендована література:

- Біблія: Книга Буття (будь-яке видання).
- Біблія: Книга Вихід (будь-яке видання).
- Аверинцев С. С. Греческая «литература» и ближневосточная «словесность» // Аверинцев С. С. Риторика и истоки европейской литературной традиции. – М., 1996. – С. 13-75.
- Хейзинга Й. Осень Средневековья : Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Й. Хейзинга; составление, предисловие и перевод Д. В. Сильвестрова, комментарии и указатели Д. Э. Харитоновича. – СПб, 2011. – 768 с.
- Саврей В. Я. Александрийская школа в истории христианской мысли : Учебное пособие / В. Саврей. – М., 2012. – 232 с.
- Саврей В. Я. Каппадокийская школа в истории христианской мысли : Учебное пособие / В. Саврей. – М., 2012. – 256 с.

Практичне заняття 2

Літературні твори Гомера

1. Легендарна постать Гомера: філософ та поет.
2. Особливості літературного викладу в поемі про грецьких героїв «Іліаді».
3. Сюжет та хронотоп в поемі «Одіссея».
4. Філософський характер творів Гомера.
5. Вклад Гомера у становлення світової авторської літератури.

Рекомендована література:

- Іліада (будь-яке видання).
- Одіссея (будь-яке видання).
- Лосев А. Ф. Гомер / А. Лосев. – М., 1960. – 680 с.

- Дилите Д. Античная литература / Д. Дилите. – Вильнюс, 2003. – 487 с.
- Тронский И. М. История античной литературы / И. Тронский. – М., 2000. – 565 с.
- Распопин В. Н. Литература Древней Греции. – М.: 1998. – 472 с.

Практичне заняття 3-4

Давньогрецька драма

1. Історія античного театру та його структура.
2. Жанрові різновиди античної драми: трагедія, комедія.
3. Ключові цикли в античній драмі.
4. Трагедії Есхіла, Софокла, Еврипіда.
5. Комедії Аристофана.

Рекомендована література:

- Софокл. Аякс (будь-яке видання).
- Софокл. Антигона (будь-яке видання).
- Софокл. Цар Едип (будь-яке видання).
- Еврипід. Троянки (будь-яке видання).
- Еврипід. Андромаха (будь-яке видання).
- Аристофан. Птахи (будь-яке видання).
- Аристофан. Мир (будь-яке видання).
- Дилите Д. Античная литература / Д. Дилите. – Вильнюс, 2003. – 487 с.
- Тронский И. М. История античной литературы / И. Тронский. – М., 2000. – 565 с.
- Распопин В. Н. Литература Древней Греции. – М.: 1998. – 472 с.

Практичне заняття 5

Давньогрецька історіографія

1. Формування історіографічного жанру. Жреці як перші історіографи.
2. Геродот та його «Історія».
3. Особливості наративного викладу в «Історії» Геродота: ділові записи та новели.
4. Роль людини та його пристрастей в історичному поступі.

Рекомендована література:

- Геродот. Історія (будь-яке видання).
- Білецький А. О. Геродот «Історії у дев'яти книгах» // Геродот. Історії. – К., 2003. – С. 5-13.

- Дилите Д. Античная литература / Д. Дилите. – Вильнюс, 2003. – 487 с.
- Тронский И. М. История античной литературы / И. Тронский. – М., 2000. – 565 с.
- Распопин В. Н. Литература Древней Греции. – М.: 1998. – 472 с.

Практичне заняття 6

Публічні виступи давньогрецьких ораторів.

1. Три причини виникнення та інтенсивного розвитку античної риторики.
2. Класифікація публічних виступів за Аристотелем.
3. Стиль виступів античних ораторів: сілогізми Корака та Лісія, фігури Горгія.
4. Суперечка Демосфена та Есхіна.

Рекомендована література:

- Лисий. Речи. – М., 1994. – 384 с.
- Горгий. Похвала Елене // Ораторы Греции. – М., 1985. – С. 27-32.
- Исократ. Панегирик // Ораторы Греции. – М., 1985. – С. 39-64.
- Эсхин. Против Ктесифонта о венке // Ораторы Греции. – М., 1985. – С. 161-210.
- Демосфен. За Ктесифонта о венке // Ораторы Греции. – М., 1985. – С. 211-282.
- Борухович В. Ораторское искусство Древней Греции // Ораторы Греции. – М., 1985. – С. 5-24.
- Дилите Д. Античная литература / Д. Дилите. – Вильнюс, 2003. – 487 с.
- Тронский И. М. История античной литературы / И. Тронский. – М., 2000. – 565 с.
- Распопин В. Н. Литература Древней Греции. – М.: 1998. – 472 с.

Змістовий модуль 2

Практичне заняття 1

Близькосхідна релігійна література на початку Нової Ери.

1. Новий Завіт як структурна частина Біблії.
2. Структура Нового Завіту: Євангеліє як особлива сакральна біографія.
3. Жанрова своєрідність Нового Завіту: законодавчі, історичні, повчальні та пророцькі тексти.
4. Христоцентричність та Хрестоцентричність новозавітних текстів.
5. Просте та складне oratio в Євангеліях.
6. Параболічна структура притчі.

7. Основні притчі, розказані Христом: реально-історичний план, інтерпретаційний план.

Рекомендована література:

- Євангеліє від Матфея (будь-яке видання).
- Євангеліє від Луки (будь-яке видання).
- Євангеліє від Іоанна (будь-яке видання).
- Феофилакт Болгарский. Благовестник: Толкования на книги Нового Завета. – М., 2002.

Практичне заняття 2

Візантійська гомілетика

1. Гомілетика як новий літературний жанр.
2. Жанрові різновиди гомілетичних творів.
3. Повчальні слова Василя Великого: автор, тематика, композиція, особливості розмірковування та стилю.
4. Похвальні слова Ефрема Сирина: автор, тематика, композиція, особливості розмірковування та стилю.
5. Надгробні слова Григорія Богослова: автор, тематика, композиція, особливості розмірковування та стилю.

Рекомендована література:

- Василій Великий. Про пізнання самого себе (будь-яке видання).
- Василій Великий. Звернення до юнаків про те, як читати язичницькі твори (будь-яке видання).
- Ефрем Сирин. Похвальне слово Василю Великому (будь-яке видання).
- Григорій Богослов. Надгробне слово матері (будь-яке видання).
- Аверинцев С. С. Поэтика ранневизантийской литературы / С. Аверинцев. – М., 1997. – 343 с.
- Пиккио Р. Повесть и Слово : Заметки о соотношении повествования и проповеди в книжной традиции Древней Руси / Р. Пиккио; перевод с итальянского П. Петрухина // Пиккио Р. Slavia Orthodoxa : Литература и язык / ответственный редактор Н. Н. Запольская, В. В. Калугин. – М. : Знак, 2003. – С. 492-503.

Практичне заняття 3-4

Візантійська агіографія

1. Агіографія як життєписи святих. Історія становлення жанру.
2. Жанрові різновиди агіографічних творів у візантійській літературі: мартирії, аскетичні житія, проповідницькі житія, житія юродивих, світські житія, княжі житія.

3. Поняття канону в агіографії.
4. Канонічна схема похвального розмірковування в житії святого.
5. Структура агіографічного твору.
6. Поєднання оративного та наративного викладу в агіографічному творі.
7. Символізація персонажів, «готовий» персонаж.

Рекомендована література:

- Житие Алексея, человека Божьего // Библиотека литературы Древней Руси. – Т. 2. – СПб, 1999. – С. 244-254.
- Житие Марии Египетской // Библиотека литературы Древней Руси. – Т. 2. – СПб, 1999. – С. 190-216.
- Житие Андрея Юродивого // Библиотека литературы Древней Руси. – Т. 2. – СПб, 1999. – С. 330-360.
- Житие Дмитрия Солунского // Библиотека литературы Древней Руси. – Т. 2. – СПб, 1999. – С. 176-190.
- Каждан А. П. История византийской литературы (650-850 гг.) / А. Каждан, в сотрудничестве с Ли Ф. Шерри и Х. Ангелиди; перевод с английского А. Белозеровой, Е. Ванеевой, В. Герцик, О. Гончаровой, Е. Гордеевой, З. Егоровой, К. Юзбашяна. – СПб, 2002. – 529 с.
- Алексей (Кузнецов), иеромонах. Юродство и столпничество. Религиозно-психологическое и социальное исследование / Алексей (Кузнецов), иеромонах. – М., 2000.
- Пиккио Р. Повесть и Слово : Заметки о соотношении повествования и проповеди в книжной традиции Древней Руси / Р. Пиккио; перевод с итальянского П. Петрухина // Пиккио Р. Slavia Orthodoxa : Литература и язык / ответственный редактор Н. Н. Запольская, В. В. Калугин. – М. : Знак, 2003. – С. 492-503.

Змістовий модуль 3

Практичне заняття 1

Києворуська гомілетика

1. Слово про Закон і Благодать як один із перших гомілевтичних творів.
2. Структура Слова. Особливості оративного розмірковування у Слові.
3. Принцип символізації та формування християнської історіософської концепції.

Рекомендована література:

- Слово о Законе и Благодати // Библиотека литературы Древней Руси. – Т.1. – М., 1999.
- Александров О. В. Суб'єкти творення середньовічного

літературного тексту / О. Александров // О. Александров. Література Київської Русі : Між міфопоетикою і християнським символізмом : Статті, монографія. – Одеса : Астопринт, 2010. – С. 66-73.

- Білоус П. В. Історія української літератури XI-XVIII ст. : Навчальний посібник / П. Білоус. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. – 424 с.
- История древнерусской литературы: Аналитическое пособие / Ответственный редактор А. Демин. – М. : Языки славянских культур, 2008. – 820 с.
- Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 1. Давня література (X – першої половини XVI ст.) / Наукові редактори Ю. Пелешенко, М. Сулима. – К. : Наукова думка, 2013. – 840 с.

Практичне заняття 2

Києворуська агіографія

1. Перші святі у Київській Русі: сакральні пари Бориса і Гліба та Володимира і Ольги (проблеми їх канонізації).
2. Сказання про Бориса і Гліба: структура твору.
3. Читання про Бориса і Гліба: структура твору.
4. Житіє Феодосія Печерського як приклад аскетичного життя: автор, композиція «сильних місць», житійний канон, чудесні наративні історії та їх поєднання у «цілому» твору.

Рекомендована література:

- Сказание о Борисе и Глебе // Библиотека литературы Древней Руси. – Т.1. – М., 1999.
- Житие Феодосия Печерского // Библиотека литературы Древней Руси. – Т.1. – М., 1999.
- Білоус П. В. Історія української літератури XI-XVIII ст. : Навчальний посібник / П. Білоус. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. – 424 с.
- История древнерусской литературы: Аналитическое пособие / Ответственный редактор А. Демин. – М. : Языки славянских культур, 2008. – 820 с.
- Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 1. Давня література (X – першої половини XVI ст.) / Наукові редактори Ю. Пелешенко, М. Сулима. – К. : Наукова думка, 2013. – 840 с.

Практичне заняття 3

Києворуська історіографія

1. Жанр літопису.
2. Повість врем'яних літ як ключових історіографічний твір.
3. Авторські інстанції у Повісті: ідеологізатор, моралізатор, джерелознавець.
4. Жанрова своєрідність Повісті: «руська літературна енциклопедія».
5. Стил ь у Повісті: співвідношення наративного та оративного викладу у творі, роль цитації, діалоги персонажів, топоси.

Рекомендована література:

- Повість врем'яних літ // Золоте слово : Хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя IX–XV століть : У 2-х кн. / За ред. В. Яременка. – К. : Аконіт, 2002. – Кн. 2.
- Білоус П. В. Історія української літератури XI–XVIII ст. : Навчальний посібник / П. Білоус. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. – 424 с.
- История древнерусской литературы: Аналитическое пособие / Ответственный редактор А. Демин. – М. : Языки славянских культур, 2008. – 820 с.
- Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 1. Давня література (X – першої половини XVI ст.) / Наукові редактори Ю. Пелешенко, М. Сулима. – К. : Наукова думка, 2013. – 840 с.

Практичне заняття 4-5

Барокова шкільна драма

1. Виникнення шкільної драми в Україні.
2. Жанрові різновиди шкільної драми: драми різдвяного циклу, драми пасхального циклу, історичні драми, драми-мораліте, міраклії, інтермедії, вертеп.
3. Алегорія як основний художній прийом у шкільній драмі.
4. Комедія на день Різдва Христового Дмитра Туптала: сюжет, композиція, персонажі.
5. Трагікомедія «Володимир» Феофана Прокоповича: сюжет, композиція, персонажі.
6. Анонімна драма про Олексія, чоловіка Божого: сюжет, композиція, персонажі.

Рекомендована література:

- Дмитро Туптало. Комедія на день Різдва Христового // Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 2.

Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.) / Наукові редактори В. Сулима, М. Сулима. – К., 2014.

- Феофан Прокопович. Володимир // Історія української літератури : у 12 томах / За редакцією В. Дончика. – Т. 2. Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.) / Наукові редактори В. Сулима, М. Сулима. – К., 2014.
- Ісіченко Ігор, архиєпископ. Історія української літератури : епоха Бароко (XVII-XVIII ст.) : [Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів] / І. Ісіченко. – Львів-Київ-Харків : Святогорець, 2011. – 568 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема 1. Біблія як літературна пам'ятка.

Студенти мають опрацювати історичні, повчальні та пророцькі книги (на вибір):

- Книга Руфі.
- Псалтир.
- Книга Юдифі.
- Притчі Соломона.
- Плач Єремії.
- Книга пророка Ісаї.
- Діяння апостолів.

Тема 2. Давньогрецька історіографія.

Студенти мають опрацювати історіографічні твори :

- Геродот. Історія (повністю).
- Фулідід. Історія.

Тема 3. Езоп – основоположник жанру байки.

Студентам пропонується ознайомитися із байками Езопа та виявити в них літературні прототипи в творчості світових байкарів (Г. Сковороди, І. Крилова, тощо).

Тема 4. Візантійська гімнографія.

Студентам пропонується опрацювати декілька гімнографічних творів (на вибір):

- Служба на Воздвиження Животворящого Хреста.
- Пасхальний канон Іоанна Дамаскина.
- Служба на Різдво Богородиці.

Тема 5. Київська гомілетика.

Студенти мають порівняти гомілевтичну творчість видатних київських проповідників:

- Кирило Туровський. Слова.
- Серапіон Володимирський. Слова.

Тема 6. Давньоукраїнська барокова поезія.

Студенти мають порівняти поетичні збірки давньоукраїнських барокових поетів:

- Лазаря Барановича.
- Іоанна Максимовича.
- Іоанна Величковського.
- Кирила Транквіліона-Савроговця.

Тема 7. Творчість Г. Сковороди.

Студенти мають опрацювати твори Г. Сковороди:

- Сад божественних пісень.
- Байки харківські.

КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

для заочної форми навчання

I семестр

Для виконання контрольної роботи студенти повинні зробити детальний конспект колективної статті «Категории поэтики в смене литературных эпох» (повні бібліографічні данні: Аверинцев С., Андреев М., Гаспаров М., Гринцер П., Михайлов А. Категории поэтики в смене литературных эпох // Историческая поэтика : Литературные эпохи и типы художественного сознания. – М., 1994).

Обов'язковою умовою конспектування є власна рубрикація конспекту та стисле (1-2 речення) резюме після кожної рубрики.

Конспект може бути написаний від руки або надрукований. Обсяг конспекту – 15 стор. Повний передрук вказаної статті не враховуватиметься.

II семестр

Для виконання контрольної роботи студенти повинні зробити детальний конспект двох статей, що міститься у багатотомнику Історія української літератури: у 12 тт.:

- Літературний процес X – першої половини XIII ст. // Історія української літератури у 12 тт. – Т. 1. Давня література (X – перша половина XVI ст.);

- Літературний процес // Історія української літератури у 12 тт. – Т. 2. Давня література (друга половина XVI-XVIII ст.).

Обов'язковою умовою конспектування є власна рубрикація конспекту та стисле (1-2 речення) резюме після кожної рубрики.

Конспект може бути написаний від руки або надрукований. Обсяг конспекту – 30 стор. Повний передрук вказаної статті не враховуватиметься.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	6
НАУКОВА ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА	14
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	19
СПИСОК ОBOB'ЯЗKOBИX TBOPIB	21
ТЕМАТИКА ПPAКТИЧНИX ЗАНЯТЬ.....	23
САМОСТІЙНА РОБОТА	31
КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ (для заочної форми).....	33